

нії та *Олександра Барвінських*. 1-й сольний виступ Б. відбувся 1938 у супроводі смичкового оркестру Муз. ін-ту у Львові під кер-вом М. Колесси. Виступав на ювіл. вечорах та концертах, брав участь у муз. програмах Львів. радіо. Під час 2-ї світ. війни виїхав до Німеччини. Закін. курси майстрів мист-в у Берліні. Працював у Львів. філармонії (1939–41). На еміграції у Байройті, Ганновері та Кюльні виступав як соліст оркестру радіостанції та у концертах разом із В. Кіпою, Т. Микишею, О. Сімович, З. Полевською та ін. Виступав в Ашафенбурзі (Німеччина, 1946) зі співачкою К. Тарановою та піаністом Р. Савицьким.

Р. Р. Савицький

БАРВІНСЬКИЙ Олександр Григорович

(псевд.: Подолянин, Австрієць, Verax та ін.; 08. 06. 1847, с. Шляхтинці, нині Гніздишка Терноп. р-ну Терноп. обл. – 25. 12. 1926, Львів) – історик, громадсько-політичний діяч, педагог. Чоловік *Євгенії*, батько *Василя*, *Богдана* та *Олександра Барвінських*. Голова НТШ (1893–97). Народився у священниці сім'ї, що належала до відомого роду Барвінських, який від 17 ст. визначився як укр. (русинський). Закін. г-зію в Тернополі та філос. ф-т Львів. ун-ту (1868). У студент. роки брав участь в укр. громад. житті, був головою відновленої львів. «Громади», співзасн. часопису «Правда» (1867). Налагодив контакти з діячами укр. руху в Рос. імперії, зокрема з лідерами «Старої громади» В. Антоновичем та О. Кониським. Від 1868 вчителював у Бережанах, від 1871 – в Тернополі. У 1870–80-х рр. разом із братом Володимиром розробляв програми народниць. руху в Галичині, стояв біля витоків г. «Діло». Згодом керував групою львів. народовців,

організував наук. рух на Тернопільщині. 1891–1907 – депутат Держ. Ради у Відні, одночасно 1894–1903 – депутат Галиц. сейму. Б. розповс. вид. «Руської історичної бібліотеки» (1886), де друкувалися дослідж. з історії України та укр. народу. Брав участь в укр.-польс.-австр. переговорах, які призвели до створення т. зв. нової ери (1890), що мала на меті досягти порозуміння між поляками й галиц. українцями, дати їм можливість політ. й культурно-екон. розвитку. Відстоював широке бачення заг.-укр. питань з урахуванням міжнар. відносин, укр.-польс. порозуміння, європеїзацію укр. сусп.-ва, виступав за активну політику українців у Галиц. сеймі та Держ. Раді, союз укр. політиків із ГКЦ, проти русофіл. настроїв в укр. політиці. Після невдачі «нової ери» продовжував наполягати на потребі укр.-польс. порозуміння, через що як політик втратив популярність серед галиц. українців. 1896 очолюв. Католіц. русько-нар. союз (1901 реорганіз. у політ. т-во «Руська Громада», а 1911 – у Християн.-сусп. партію), редагував орган цього політ. напрямку – часопис «Руслан» (1897–1914). У різні періоди Б. керував діяльністю провідних укр. культ.-осв. та наук. т-в у Галичині: був одним з ініціаторів реорганізації НТШ та редактором перших 4-х томів «Записок НТШ»; головою Укр. пед. т-ва (1891–96) та редактором ж. «Учитель» (1889), «Дзвінок» (1890); в. о. голови (кін. 1884 – поч. 1885), заст. голови «Просвіти» (1889–95). У 1893–1918 працював у «Руській Бесіді». Був чл. Крайової шкіль. ради, де відстоював укр. інтереси у шкільництві, сприяв запровадженню в укр. шкільні підручники фонетич. правопису й терміну «україно-руський». 1917 Б. іменований довічним членом австр. Ради Панів. 1918–19 очолював Держ. секретаріат освіти в уряді ЗУНР. Після падіння укр. державності відійшов від політики й зосередився на літературознав. дослідженнях.

Пр.: Літопис суспільної роботи і сили Русинів австрійських. Л., 1885; Ставропільське Братство Успенське у Львові, його заснування, діяльність і значення церковно-народне. Л., 1886; Ілюстрована історія Руси від найдавніших до нинішніх часів після руських і чужих істориків. Л., 1890; Історія України-Руси. Л., 1904; Історичний огляд засновин Народного Дому у

Львові. На основі джерел. Л., 1908; Спомини з мого життя. Ч. 1–2. Л., 1912; 1913; Оповідання з всевітньої історії (Стародавньої і середньовічної). Ч. 1. Берлін, 1923; Нововічна доба. Ч. 2. Берлін, 1924.

Літ.: *Левицький І. Е.* Олександр Барвінський в історії культурного движіння руського народу на Прикарпаття. Л., 1901; *Павлишин С.* Сага роду Барвінських // Вісн. НТШ. 1994. Т. 38–39; *Іж ж.* Олександр Барвінський. Л., 1997; *Аркуша О.* Олександр Барвінський: До 150-річчя від дня народж. Л., 1997; *Служинська З.* Рід Білинських. Л., 1998; *Онопrienko В., Реент О., Щербань Т.* Українське наукове товариство. К., 1998; Олександр Барвінський 1847–1927 // Мат. конф., присвяч. 150-річчю від дня народж. Олександра Барвінського, Львів, 14 травня 1997. Л., 2001.

О. Г. Аркуша

БАРВІНСЬКИЙ Олександр Олександрович

(1889, Львів – липень 1957, там само) – лікар. Син *Олександра* та *Євгенії*, брат *Богдана* та *Василя Барвінських*. Закін. мед. ф-т Львів. ун-ту (1914). Під час 1-ї світ. війни Б. був військ. лікарем в Албанії. Потім працював в організованій ним поради матерів та в нар. лічниці. Для боротьби з туберкульозом одним із перших застосував профілактичне щеплення вакциною Фрідмана. У воєнні роки працював у Львів. відділі охорони здоров'я. 30 червня 1941 входив до складу Держ. правління, очолюваного Я. Стецьком. У 1947 заарешт. НКВС, за судж. до 10-ти р. позбавлення волі. В ув'язненні 1953 почав готувати працю «Історія лікування профілактичною вакциною Фрідмана проти туберкульозу і критична оцінка цього методу лікування на основі власного досвіду»; залишив також цікаву працю «Матеріали по імунології та імунній терапії раку» (рукопис). 1956 повернувся з мордов. концтаборів до Львова з підірваним здоров'ям. Працював у санаторії для хворих на туберкульоз у Брюховичах. Залишив у рукописах низку праць, написаних у 20-і рр. Був чл. Укр. лікар. т-ва від 1919.

Пр.: Порадник для матерей. Ч. 1. Плекання немовляти // ЛВ. 1921. Ч. 1–2; Причини до історії розвитку рентгенології (зі спогадів про проф. І. Пулюя) // УМВ. 1924. Ч. 3–4; Туберкульоз, хачотка. Л., 1925; Лікування острих інфекційних діточих недуг, зв'язаних з афекцією горла метіленовою синькою. Л., 1925; Про «буракомоч», або проходження незміненої буракової краски до мочі. Ч. 1., 1927; Лянбайніт у діточій практиці. Л., 2.; Л., 1934.

